

Nr 168

Av herr Ottosson m. fl., om ändrade former för utlåning från allmänna pensionsfonden.

(Lika lydande med motion nr 208 i Andra kammaren)

Krav på liberalare regler för återlån ur AP-fonderna har framförts tidigare bl. a. genom motioner till riksdagen. Då nuvarande regler varit gällande i sju år, torde tillräckliga erfarenheter ha vunnits för att möjliggöra genomförandet av utvidgad återlåningsrätt. Enighet synes råda om att de nuvarande reglerna ej är ändamålsenliga.

När den allmänna tilläggs pensioneringen genomfördes fastslogs principen att en betydande del av fondmedlen i form av återlån skulle gå tillbaka till dem som erlagt avgifterna. Vidare förutskickades i propositionen att ett inlemmande av företagen i tilläggs pensioneringen kunde föranleda modifieringar av återlåningsrätten.

Det har visat sig att återlånen inte har kunnat utnyttjas i den utsträckning som man väntat sig. Redovisningen av fondernas placeringar visar att återlånen till särskilt de mindre företagen varit av synnerligen ringa omfattning. Anledningen torde vara begränsningar i nu gällande regler. Enligt dessa får kreditinrättningar låna pengar ur fonden under förutsättning att de i sin tur utlånar motsvarande belopp till den som erlagt pensionsavgift. Den erlagda avgiften måste dock uppgå till minst dubbelt så mycket som lånebeloppet. Endast det närmast föregående årets avgift får utgöra låneunderlag, och återlånade beloppet får ej understiga 500 kronor. Detta betyder att företag för vilka den årliga pensionsavgiften understiger 1 000 kronor icke har möjlighet till återlån.

Detta minskar väsentligt återlåningsmöjligheterna för en kategori företag, som redan tidigare har ett ogynnsamt läge på kreditmarknaden. Särskilt för detaljhandeln med dess begränsade möjligheter till in-teckningslån skulle en förändring av återlånereglerna vara av stor betydelse. De förändringar som i första hand bör komma i fråga är följande:

- 1) En vidgning av återlånemöjligheterna upp till 75 % av avgiftsbeloppet.
- 2) Rätt att räkna låneunderlag på ackumulering av de fem senaste årens avgifter.
- 3) En utsträckning av amorteringstiden för återlånen till 20 år.

En höjning av lånegränsen till 75 % synes i dag motiverad med hänsyn till önskvärdheten att så långt som möjligt samla företagets kreditbehov i

ett låneinstitut. På detta sätt undvikas de överhypotek, som i dag ofta minskar belåningsmöjligheterna för de mindre företagen.

Kravet på möjligheter att ackumulera flera års avgifter är främst avsett att tillgodose de mindre företagens intressen. För ett mindre företag uppgår i regel de för ett år inbetalda avgifterna inte till så betydande belopp att ett återlån ter sig meningsfullt. Rätten till ackumulering under föreslagna fem år skulle innebära en markant förbättring för många mindre företag, vilka härigenom kan erbjudas en rationell kreditmöjlighet. Dessa krav måste ses mot bakgrunden av att det svenska näringslivet är utsatt för stora påfrestningar i samband med anpassningen till en lägre självfinansieringsgrad. Särskilt utsatta för påfrestningar på kreditmarknaden är de mindre företagen.

Anspråken på kreditmarknaden är i dag mycket stora och kan under den närmaste framtiden förväntas bli skärpta. I ett sådant läge är det av största vikt att de otillräckliga kreditresurserna fördelas på ett effektivt sätt. En förändring av återlåningsreglerna skapar visserligen inte något nytt kapital, men den ger de mindre företagen möjlighet att konkurrera på kapitalmarknaden på bättre villkor.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl Maj:t måtte hemställa dels om förslag till sådan ändring av reglementet för allmänna pensionsfondens förvaltning att arbetsgivare erhåller möjlighet att för återlån få utnyttja de ATP-avgifter som inbetalas under loppet av de fem senast förflutna åren och att återlån skall få ske upp till 75 % av inbetalda avgifter;

dels om en utredning rörande utsträckande av amorteringstidens längd för återlån till 20 år.

Stockholm den 20 januari 1967

Holge Ottosson (h) Roland Lundberg (h) Gösta Jacobsson (h)

Paul Brundin (h) Arvid Enarsson (h) N. Yngve Nilsson (h)
